

Antonina Karpowicz-Zbińkowska: J. S. Bach, Orgel-Büchlein

Orgelbüchlein wyróżnia się tym, że oprócz tradycyjnego potraktowania melodii chorałowej jako *cantus firmus*, każdy z tych utworów jest genialną miniaturą, cudownie oddającą nastrojem i kolorytem treści zawarte w tekście

Orgelbüchlein wyróżnia się tym, że oprócz tradycyjnego potraktowania melodii chorałowej jako *cantus firmus*, każdy z tych utworów jest genialną miniaturą, cudownie oddającą nastrojem i kolorytem treści zawarte w tekście - przeczytaj felieton z cyklu Perły Muzyki Dawnej

Uwielbiam gdy na mszy, zwłaszcza na mszy trydenckiej usłyszeć można *Orgelbüchlein* Bacha. Aby jednak właściwie włączyć jeden z chorałów Bacha do katolickiej liturgii warto mieć o nich choćby podstawową wiedzę, łatwo bowiem palnąć tu liturgiczną gafę. Nie można wybierać sobie jak popadnie któregokolwiek z chorałów kierując się wyłącznie gustem.

Orgelbüchlein to zbiór przygrywek chorałowych Jana Sebastiana Bacha, pomyślany jako zbiór opracowań chorałów ułożonych według porządku roku liturgicznego. Należy pamiętać, że w protestanckiej liturgii każda niedziela ma swoje własne pieśni chorałowe, zatem każdy z chorałów jest przypisany ściśle do danego okresu liturgicznego. Bach nie jest tu oczywiście pierwszym, który tworzył taki cykl przygrywek chorałowych na każdą niedzielę roku liturgicznego, przeciwnie, on tworzy je w ramach długiej tradycji tworzenia takich organowych opracowań chorału protestanckiego. *Orgelbüchlein* wyróżnia się tym, że oprócz tradycyjnego potraktowania melodii chorałowej jako *cantus firmus*, każdy z tych utworów jest genialną miniaturą, cudownie oddającą nastrojem i kolorytem treści zawarte w tekście. Albert Schweitzer pisze, że dzieło to jest słownikiem bachowskiego języka dźwiękowego. Aby zrozumieć intencje Bacha w wyrażaniu poszczególnych treści w jego kantatach czy pasjach, zdaniem Schweitzera, należy najpierw przestudiować właśnie ten zbiór.

Przedstawiam świetne wykonanie *Orgelbüchlein* Tona Koopmana, które było kiedyś włączone w głośną edycję dzieł wszystkich Bacha pt.: „*Bach 2000*”, wydanej z okazji 250 rocznicy śmierci Bacha. Moim skromnym zdaniem z całej tamtej edycji, która gabarytami przypominała całkiem sporą walizkę, warte uwagi była właśnie jedynie ta płyta oraz druga,

zawierająca wielkie chorały Bacha: *lipskie* i *schüblerowskie* (płyta ta ma dodatkową ciekawostkę, otóż do każdego z tych chorałów dodane jest bachowskie wokalne opracowanie chorału na czterogłos, o ile bowiem w *Orgelbüchlein* melodia chorałowa jest łatwo słyszalna, bo najczęściej znajduje się w górnym głosie, to w wielkich chorałach jest najczęściej ukryta w innych głosach, ten dodatek wokalny ułatwia zatem prześledzenie konstrukcji utworu), w tym samym wykonaniu.

Antonina Karpowicz-Zbińkowska

J. S. Bach- Orgelbüchlein (Pequeño libro para órgano) - BWV...

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich
na lata 2018 – 2030

